

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **A. D.**, bývajúcej v P., zastúpenej JUDr. F. K., advokátom so sídlom v P., proti žalovaným **1/ U., a.s.**, so sídlom v B., **2/ P. M.**, bývajúcemu v P., **3/ M. J.**, bývajúcej v P., **4/ maloletej B. J.**, narodenej X., **5/ maloletej A. J.**, narodenej X., žalované **4/ a 5/** zastúpené matkou B. J. a bývajúce u matky v P., **6/ B. J.**, bývajúcej v P., zastúpenej JUDr. M. M., advokátom so sídlom v P., **7/ JUDr. J. J.**, bývajúcemu v P., **8/ JUDr. I. J.**, bývajúcej v P., **o neplatnosť kúpnej zmluvy**, vedenej na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 4 C 192/2004, na dovolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. mája 2008 sp. zn. 12 Co 87/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaným nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Svidník rozsudkom z 29. mája 2007 č.k. 4 C 192/2004-146 žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že kúpna zmluva uzavretá 22. novembra 2001 medzi A. D. a J. D. ako predávajúcimi a žalovanými ako kupujúcimi, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti v katastrálnom území P. zapísané na liste vlastníctva č. X. ako parcela č. X. – zastavaná plocha vo výmere 569 m², parcela č. X. – záhrady vo výmere 197 m² a prevádzková budova súpisného čísla X. postavená na parcele č. X. (ďalej len „nehnuteľnosti“), vklad ktorej bol povolený Katastrálnym úradom v Prešove, Správou katastra Poprad 12. februára 2002 pod č. V., je neplatná, zamietol. Súčasne žalobkyni uložil

povinnosť zaplatiť žalovaným 2/ a 7/ trovy konania po 804 Sk každému; ostatným účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Vykonaným dokazovaním mal preukázať, že žalobkyňa a žalovaný 1/ uzavreli 8. apríla 1993 úverovú zmluvu, na základe ktorej bol žalobkyňi poskytnutý strednodobý úver vo výške 2 165 000 Sk, ktorý bol zabezpečený záložným právom k nehnuteľnostiam, pričom zmluvné strany si dohodli ako spôsob realizácie záložného práva predat' nehnuteľnosti na verejnej dražbe alebo prostredníctvom spoločnosti, ktorá má predaj v predmete podnikania. Keďže žalobkyňa si neplnila povinnosti v zmysle úverovej zmluvy, žalovaný 1/ pristúpil k realizácii záložného práva a v mene žalovanej 1/ ako predávajúci uzavrel s P. M., J. J., B. J., JUDr. J. J. a JUDr. I. J. ako kupujúcimi kúpnu zmluvu, predmetom ktorej boli vyššie označené nehnuteľnosti a ktorej určenia neplatnosti sa žalobkyňa domáha. Žalobu zamietol jednak z dôvodu, že z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by pri uzavretí tejto kúpnej zmluvy došlo k porušeniu § 37 Občianskeho zákonníka, nakoľko žalovaný 1/ ako záložný veriteľ pristúpil k realizácii záložného práva v súlade s podmienkami dohodnutými v záložnej zmluve (čl. 3/ záložnej zmluvy) a jeho postup bol v súlade aj s § 299 Obchodného zákonníka, ako i z dôvodov, že nezistil, že by žalobkyňa mala na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., ako i že žalovaní nie sú v súčasnej dobe vedení v katastri nehnuteľností ako vlastníci sporných nehnuteľností; ako ich vlastníci sú vedení J. Š. a D. Š.. O trovách konania rozhodol poukazom na ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Prešove rozsudkom z 27. mája 2008 sp. zn. 12 Co 87/2007 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovaným nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Pri rozhodovaní vychádzal zo skutkových zistení súdu prvého stupňa, o správnosti ktorých nemal pochybností. Uviedol, že v konaní o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy musia byť jeho účastníkmi všetci, ktorí kúpnu zmluvu uzavreli, nakoľko rozsudok sa má týkať všetkých účastníkov tohto právneho vzťahu (§ 159 ods. 2 O.s.p.); ak tomu tak nie je, musí byť žaloba z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie zamietnutá. Keďže v danom prípade kúpnu zmluvu, určenia neplatnosti ktorej sa žalobkyňa domáha, uzavrel ako predávajúci okrem žalobkyne aj jej manžel J. D., ktorého žalobkyňa v žalobe neoznačila ako účastníka konania, nemôže byť takáto žaloba pre nedostatok vecnej legitímácie úspešná. Preto odvolací súd považoval zamietajúci výrok rozsudku prvostupňového súdu za vecne správny. Návrhu žalobkyne o rozšírenie počtu účastníkov konania na strane žalobcu o J. D., ktorý žalobkyňa urobila až v priebehu odvolacieho konania, odvolací súd nevyhovel z dôvodu, že v odvolacom konaní nemožno pripustiť, aby do konania pristúpil ďalší účastník, nakoľko

takýto postup v odvolacom konaní priamo vylučuje ustanovenie § 216 ods. 1 O.s.p. Výrok o náhrade trov odvolacieho konania odôvodnil § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. s poukazom na to, že žalovaní ako v odvolacom konaní úspešní účastníci nepodali návrh na náhradu trov konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Rozsudok odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom namietala, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ako i nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Uviedla, že súd prvého stupňa nerozhodol o jej návrhu z 3. apríla 2003, ktorým navrhla, aby súd postupom podľa § 92 O.s.p. pripustil, aby namiesto pôvodných kupujúcich vstúpili do konania J. Š. a D. Š., ktorým pôvodní kupujúci nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy, odpredali, konal ďalej s pôvodne označenými účastníkmi, pričom odvolací súd toto procesné pochybenie nenapravil. Ďalej odvolaciemu súdu vyčítala, že nesprávne zhodnotil situáciu v tom smere, že účastníkom konania má byť aj jej manžel J. D. ako ďalší z predávajúcich, ako i že vo veci rozhodol na základe iných dôvodov, než boli uvedené v odvolaní a že rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil z iného právneho dôvodu. Žiadala preto rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný 1/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne správne a navrhol ho ako nedôvodné zamietnuť.

Ostatní žalovaní sa k dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorá je zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (viď § 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol

zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Keďže podané dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, ale takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, ani takému potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorom súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4, nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť z § 238 ods. 1 O.s.p., ani z § 238 ods. 3 O.s.p. Pre úplnosť treba uviesť, že dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

V danom prípade by dovolanie žalobkyne mohlo byť procesne prípustné, len ak by konanie na súdoch nižších stupňov bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa (aj so zreteľom na obsah dovolania) zaoberal tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (aj rozsudku) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia nie je samo tvrdenie účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Dovolateľka existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Žalobkyňa v dovolaní namieta, že konanie je zaťažené procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. Postup súdu, ktorý je v súlade so zákonom, nemôže mať za dôsledok odňatie možnosti účastníka pred súdom konať.

Pokiaľ žalobkyňa v dovolaní namieta nesprávny postup odvolacieho súdu, keď v odvolacom konaní nevyhovel jej návrhu na pripustenie J. D. do konania na strane žalobcu, dovolací súd zistil, že postup odvolacieho súdu bol správny, ktorý bol v súlade s § 216 ods. 1 O.s.p., nakoľko pre odvolacie konanie neplatí ustanovenie § 92 ods. 1 O.s.p. upravujúce pristúpenie ďalšieho účastníka do konania, a to bez ohľadu na to, či má takto pristúpiť do konania druhý z manželov (viď aj R 35/1966). Preto odvolací súd takýmto postupom, ktorý je v súlade so zákonom, sa nedopustil žiadnej z väd konania uvedených v § 237 O.s.p., existencia ktorej by v danom prípade zakladala prípustnosť dovolania.

Ohľadne ďalšej námietky žalobkyne, že súdy nerozhodli o jej návrhu z 3. apríla 2003, ktorým navrhla, aby súd postupom podľa § 92 O.s.p. pripustil, aby namiesto pôvodných kupujúcich vstúpili do konania J. Š. a D. Š., ktorým pôvodní kupujúci nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy, odpredali, dovolací súd túto námietku taktiež nepovažuje za

opodstatnenú. Z tvrdenia žalobkyne uvedeného v dovolaní totiž jednoznačne vyplýva, že tento návrh podala vo veci Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 Cb 338/2000, a nie v konaní, ktoré sa začalo na základe ňou podanej protižaloby na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy z 27. novembra 2001, ktorá bola uznesením Krajského súdu v Prešove z 10. marca 2003 sp. zn. 4 Cb 338/2000 vylúčená na samostatné konanie (ktoré je predmetom tohto dovolacieho prieskumu), o vylúčení ktorej vedela doručením uznesenia právneho zástupcovi 27. marca 2003. Žalobkyňa v priebehu celého konania o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy (2003 – 2007) ňou pôvodne určený okruh účastníkov na strane žalovanej nezmenila, či už návrhom podaným písomne alebo ústne do zápisnice, a to napriek tomu, že žalovaní J. J. a B. J. na pojednávaní pred súdom prvého stupňa konanom 31. mája 2005 uskutočneného za prítomnosti zástupcu žalobkyne uviedli, že nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy odpredali Š. (č.l. 74 a 75 spisu) a žalovaní JUDr. J. J. a JUDr. I. J. túto skutočnosť uviedli v písomnom podaní z 9. mája 2005 (č.l. 80 spisu). V sporovom konaní určuje okruh účastníkov konania ten, kto podal návrh na začatie konania (žalobu, resp. protižalobu). Pokiaľ žalobca nesprávne označí okruh účastníkov konania, znáša sám dôsledky, že uplatnené hmotné právo malo byť uplatnené proti niekomu iného než proti označenému žalovanému (žalovaným) a v konečnom dôsledku sa vystavuje riziku zamietnutia žaloby; súd nemá v tomto smere poučovaciu povinnosť v zmysle § 5 O.s.p.

Pre posúdenie námietky žalobkyne uvedenej v dovolaní, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. aj tým, že odvolací súd sa odchyľil od právneho názoru súdu prvého stupňa, keď rozsudok potvrdil z dôvodu, že účastníkom konania mal byť aj J. D., bolo podľa dovolacieho súdu podstatné posúdenie, či odvolací súd, v porovnaní so súdom prvého stupňa, založil svoj rozsudok na právnom názore odlišnom od právneho názoru súdu prvého stupňa.

O iné právne posúdenie veci či určitej právnej otázky odvolacím súdom ide vtedy, ak odvolací súd na zistený skutkový stav aplikuje iný právny predpis než aplikoval súd prvého stupňa alebo právny predpis vyloží inak než súd prvého stupňa.

Z porovnania odôvodnení rozsudkov súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu vyplýva, že obidva sudy pri právnom posúdení skutkového stavu, ktorý nebol zmenený v odvolacom konaní, zhodne dospeli k záveru o nedostatku vecnej legitímácie. Skutočnosť, že súd prvého stupňa nedostatok vecnej legitímácie videl v tom, že v čase rozhodovania žalobkyňou

označení žalovaní už neboli vlastníky nehnuteľností, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy, určenia neplatnosti ktorej sa žalobkyňa domáha, a odvolací súd v tom, že účastníkom konania nebol J. D., ktorý ako jeden z kupujúcich uzavrel predmetnú kúpnu zmluvu so zdôraznením, že pokiaľ nie sú účastníkmi konania o určenie neplatnosti zmluvy všetci účastníci zmluvy, ktorí ju uzavreli, nemôže byť žalobe vyhovené, nemožno považovať za takú zmenu právneho posúdenia veci odvolacím súdom ohľadne skutočnosti dôležitej pre posúdenie veci, ktorá by bola dôvodom pre zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu pre existenciu vady v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že i keby bol (prípadne) právny záver súdov nižších stupňov o nedostatku vecnej legitímácie nesprávny, nemala by táto skutočnosť za následok procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.; ich rozhodnutia by spočívali na nesprávnom právnom posúdení vecí, ktorý dovolací dôvod však v danom prípade neprichádza do úvahy (viď výklad uvedený nižšie).

Z dovolania ďalej vyplýva, že žalobkyňa má výhrady aj voči právnomu posúdeniu veci zo strany odvolacieho súdu. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením veci, v rámci ktorého súd na zistený skutkový stav aplikuje hmotnoprávny alebo procesný predpis, sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo (prípadne) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. I keby tvrdenia dovolateľky boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľkou vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Pokiaľ žalobkyňa v dovolaní uvádza, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., dovolací súd uvádza, že tento relevantný dovolací dôvod môže byť úspešne uplatnený iba v procesne prípustnom dovolaní, avšak ani predmetná procesná vada ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru o procesnej neprípustnosti dovolania žalobkyne. Jej mimoriadny opravný prostriedok preto odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní procesne úspešným žalovaným vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyne, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd úspešným účastníkom nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodali návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. novembra 2010

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková